

**Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 57 hallituksen esityksen
johdosta laiksi maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta
annetun lain muuttamisesta**

Eduskunta on 29 päivänä syyskuuta 1992 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistele-
vasti käsiteltäväksi edellä tarkoitetun hallituksen
esityksen n:o 197.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti maa- ja
metsätalousvaliokunta on antanut asiasta lau-
sunnan, joka on tämän mietinnön liitteenä.

Valtiovarainvaliokunnan asettamassa vero-
jaostossa, joka on valmistellut mietinnön valio-
kuntaa varten, ovat olleet kuultavina erikoistut-
kija Esko Juvonen maa- ja metsätalousministeri-
östä, vanhempi budjettisihteeri Elina Selinheimo
valtiovarainministeriöstä ja osastonjohtaja
Markku Suojanen Maa- ja metsätaloustuotta-
jain Keskusliitosta.

Maatalouden osallistuminen maataloustuot-
teiden viennin rahoittamiseen määräytyy maata-
loustulolain perusteella. Maatalouden vientikus-
tannusosuus katetaan muun muassa erilaisilla
vientikustannusmaksuilla.

Hallitus ehdottaa, että maidon, sianlihan ja
viljan vientikustannusmaksusta annetun lain
voimassaoloaikaa jatkettaisiin koskemaan myös
vuosia 1993 ja 1994. Maidon vientikustannus-
maksu ehdotetaan alennettavaksi 0,8 pennistä
0,4 penniin rasvakymmenykseltä ja sianlihan
vientikustannusmaksu 50 pennistä 30 penniin
lihakilolta. Viljan vientikustannusmaksuihin ei
ehdoteta muutoksia.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja
saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää

lakiehdotusta tarpeellisena ja puoltaa sen hyväk-
symistä.

Maa- ja metsätalousvaliokunnassa on valmis-
teltaessa tätä esitystä koskevaa lausuntoa käsi-
teltty sianlihan ylituotantoon ja sen ehkäise-
miseen liittyviä kysymyksiä. Maa- ja metsätalous-
valiokunta on lausunnossaan esittänyt lakiehdot-
uksen hyväksymistä, mutta samalla esittänyt
lausumaa, jonka tarkoituksena on myötävaikut-
taa sianlihan ylituotannon vähentämiseen pitem-
mällä aikavälillä. Valtiovarainvaliokunta toteaa,
että sianlihan ylituotantoa olisi vähennettävä
myös välittömästi toteutettavilla toimenpiteillä.
Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että sianli-
han vientikustannusmaksu porrastetaan ehdo-
tettua voimakkaammin sikojen keskipainoa sää-
televäksi. Valtiovarainvaliokunta ehdottaa, että
sianlihan vientikustannusmaksu olisi 100 pen-
niä, jos ruhon paino on 76—80 kiloa, ja 150
penniä, jos ruho painaa yli 80 kiloa. Lisäksi
valiokunta on täydentänyt lakiehdotuksen joh-
tolauseen.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan esittämään
kiintiöjärjestelmää koskevaan lausumaan viita-
ten valtiovarainvaliokunta pitää tärkeänä, että
hallitus selvittää, mikä olisi tarkoituksenmukai-
sin tapa sianlihatuotannon rajoittamiseksi.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

*että hallituksen esitykseen sisältyvä la-
kiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:*

Laki

maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta 10 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1062/90) 9 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on 13 päivänä marraskuuta 1992 annetussa laissa (1002/92), sekä

muutetaan 1 §:n 1 momentti, 5 §:n 1 momentti, 7 §:n 1 momentti ja 29 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti ja 29 §:n 1 momentti 30 päivänä joulukuuta 1991 annetussa laissa (1668/91) ja 7 §:n 1 momentti 26 päivänä kesäkuuta 1992 annetussa laissa (562/92), seuraavasti:

1 ja 5 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

7 §

Sianlihan vientikustannusmaksu on kultakin teurastamoliikkeen harjoittajan teurastaman sian lihakilolta 30 penniä, jos ruho painaa enintään 76 kiloa, ja 100 penniä, jos ruho painaa yli 76 kiloa *ja enintään 80 kiloa, ja 150 penniä, jos ruho painaa yli 80 kiloa*. Viimeksi mainitut korotetut maksut eivät kuitenkaan koske emakkoa

eikä karjua. Vientikustannusmaksun perusteena oleva kilomäärä määräytyy ruhopainon perusteella.

29 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös
(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 20 päivänä marraskuuta 1992

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, varapuheenjohtaja Luttinen, jäsenet Heikkinen, Hämäläinen, Kallis, Lahti-Nuuttila, Louvo, Luuk-

kainen, Malm, Mäki-Hakola, Ryynänen, Sasi, Savolainen, Vihriälä ja Vähäkangas sekä varajäsenet Ala-Nissilä, Apukka, Backman, Lahtinen, Renko ja Savela.

EDUSKUNNAN
MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNTA

Liite

Helsingissä
6 päivänä marraskuuta 1992
Lausunto n:o 11*Valtiovarainvaliokunnalle*

Eduskunta on 29 päivänä syyskuuta 1992 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 197 laiksi maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta annetun lain muuttamisesta ja samalla päättänyt, että maa- ja metsätalousvaliokunnan on annettava siitä valtiovarainvaliokunnalle lausunto.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina erikoistutkija Esko Juvonen maa- ja metsätalousministeriöstä, budjettisihteeri Elina Selinheimo valtiovarainministeriöstä, johtaja Jouko Siren maatilahallituksesta, johtaja Jorma Kallio Valtion viljavarastosta, osastonjohtaja Markku Suojanen Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitosta, hallituksen sihteeri Tage Ginström Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbundista, johtaja Antero Leino Elinarviketeollisuusliitosta, järjestösihteeri Erkki Moilanen Suomen Elinarviketyöläisten Liitosta, va. piiripäällikkö Vilho Härkönen Kainuun maaseutupiiristä, toiminnanjohtaja Jouko Järvinen Valio Oy:stä, johtaja Seppo Netola Kesko Oy:stä, johtaja Asko Haarasilta Suomen Rehu Oy:stä ja johtaja Anssi Aapola Raison Yhtymästä. Lisäksi Suomen Kuluttajaliitto, Lounais-Suomen Osuusteurastamo ja Lihakeskusliitto ovat antaneet kirjallisen asiantuntijalausunnon.

Hallituksen esitys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta annetun lain voimassaoloaikaa jatketaan koskemaan vuosia 1993 ja 1994. Maidon vientikustannusmaksua ehdotetaan alennettavaksi 0,8 pennistä 0,4 penniin rasvakymmenykseltä ja sianlihan vientikustannusmaksua 50 pennistä 30 penniin lihakilolta. Viljan vientikustannusmaksut säilyisivät ennallaan.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1993 alusta. Esitys liittyy vuoden 1993 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Valiokunnan kannanotot

Esityksen mukaan vientikustannusmaksulain voimassaoloaikaa jatkettaisiin siten, että se olisi sama kuin maataloustulolain eli vuoden 1994 loppuun. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että uuden maataloustulolain valmistelussa pyritään ratkaisuihin, jotka mahdollistavat entistä pitkäjänteisemmän maatalouspolitiikan harjoittamisen. Samalla valiokunta kiinnittää jälleen huomiota niihin kielteisiin vaikutuksiin, joita markkinointimaksuilla on maatalouden tuotantokustannuksiin ja kannattavuuteen. Tehtävien maatalouspoliittisten ratkaisujen merkitys on korostunut entisestäänkin, kun valtion osuutta tuotannon tasapainottamismenoista on jouduttu supistamaan siten, että uusia tuotannonrajoittamissopimuksia voidaan tehdä vain rajoitetusti.

Viljan vientikustannusmaksun määrään esityksessä ei ehdoteta muutoksia. Tarkoituksena on, että maksun taso harkitaan uudelleen riittävän luotettavien satoennusteiden valmistuttua. Valiokunta kiinnittää tässäkin yhteydessä huomiota siihen, että viljelijöiden tulee voida omia tuotantopäätöksiä tehdessään tietää tuotantoon kohdistuvat maksurasitukset. Valiokunta on tämän vuoden talousarvioesityksestä antamassaan lausunnossa tuonut esiin tarpeen luoda järjestelmä, joka tasaisi vuosittaisista satotaseroista johtuvia markkinointikustannusmuutoksia. Sääolosuhteista johtuva viljasatojen vaihtelu aiheuttaa markkinointiongelmia, joita ei voida poistaa pelkästään tasausvarastoinnin avulla.

Maidon ylituotanto on viime vuosien tehostettujen tasapainottoimien johdosta vähen-

tynyt useita satoja miljoonia litroja. Valiokunta pitääkin myönteisenä, että maidon vientikustannusmaksua voidaan alentaa. Samalla valiokunta kuitenkin viittaa niihin kielteisiin vaikutuksiin, joita tuotannonrajoituksilla on tilojen tuotantorakenteen parantamiseen.

Sianlihantuotannon osalta valiokunta pitää tarpeellisenä selvittää, olisiko tarpeellista luoda tuotantoa rajoittava kiintiöjärjestelmä. Kysymykseen voisivat tulla joko tilakohtaiset eläinkiintiöt tai tilakohtaisiin tuotantomääriin perustuvat kiintiöt. Valittavaa järjestelmää voitaisiin tarvittaessa täydentää tuottajahintojen porrastuksella.

*Valiokunta esittääkin valtiovarainvaliokunnan mietinnössä edellyttäväksi, että hallitus selvittää, olisiko sianlihan-
tuotannon rajoittamiseksi tarpeellista
luoda tuotantoa rajoittava kiintiöjärjes-*

*telmä, ja, mikä olisi tarkoituksenmukai-
sin kiintiöjärjestelmä.*

Valiokunta toteaa, että valtio on supistamassa osuuttaan sianlihan vientivastuusta, joka siten siirtyy yhä enemmän maatalouden kannettavaksi.

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta esittää kunnioittaen,

*että hallituksen esitykseen sisältyvä la-
kiehdotus hyväksyttäisiin muuttamatto-
mana.*

Lisäksi valiokunta esittää,

*että valtiovarainvaliokunta mietintöönsä
laatiessaan muutoin ottaisi huomioon,
mitä tässä lausunnossa on esitetty.*

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja S.-L. Anttila, varapuheenjohtaja Iivari, jäsenet Järvilahti, Kal-

li, Kohijoki, Koski, Lahikainen, Polvinen, Pulliainen, Rajamäki, Saapunki ja Westerlund sekä varajäsen Laakkonen.

Eriäviä mielipiteitä

I

Hallitus esittää, että maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta annetun lain voimassaoloaikaa jatketaan koskemaan vuosia 1993—1994. Maatalouden vientikustannusosuutta katetaan mm. vientikustannusmaksuilla. Tämä maataloustulolakiin perustuva maksu on seurausta ylituotantoon johtavasta maataloustulolain rakenteesta. Se on myös maatalouden kannalta epäonnistunut, koska se johtaa vain tuotantokustannusten kasvuun sekä ennalta-arvaamattomuuteen vientikustannusmaksujen tasosta. Tämän vuoksi sosialidemokraatit ovat esittäneet maataloustulolain pikaista avaamista ja puuttumista nimenomaan ylituotantoon johtavaan mekanismiin. Keskeistä tässä on niin kotieläin- kuin maidontuotannon kannalta juuri rehuviljan hinnan pikainen alentaminen.

Kun ylituotantoon on pyritty vaikuttamaan kiintiöjärjestelmällä, se ei ole ollut tilojen kehittä-

tämisedellytyksiä ja rakennekehitystä vahvistavaa. Pääinvastoin esimerkiksi maidon tuotanto-kiintiöjärjestelmä on estänyt erityisesti nuorten sukupolvenvaihdon tehneiden viljelijöiden tilan kehittämisen ja vaarantanut heidän toimeentulonsa.

Sosialidemokraatit eivät voineet olla hyväksymässä valiokunnan enemmistön näkemystä siitä, että hallituksen tulisi selvittää myönteisessä mielessä sianlihantuotantoon tuotava kiintiöjärjestelmä. Tällainen järjestelmä tulisi yhtä varmasti vaarantamaan nuorten alansa taitavien sianlihantuottajien tilojen kehittämismahdollisuudet. Sianlihan vientikustannusmaksun porrastamisessa sosialidemokraatit olivat valmiita lähtemään hallituksen esityksen pohjalta siten korjattuna, että ylisuurten yli 80 kilon painoluokalle luotaisiin oma korkeampi vientikustannusmaksu 150 penniä kilolta. Tällä toisaalta vaikutetta-

siin sianlihan ylituotantoa hillitsevästi sekä saatettiin koko vientikustannusjärjestelmän ja vientimaksuosuuksien kannalta paras mahdollinen lopputulos.

Sosialidemokraattien ja opposition esittämä näkemys tästä hävisi hallituspuolueiden edustajia vastaan.

Helsingissä 6 päivänä marraskuuta 1992

Kari Rajamäki

Ulpu Iivari

Erja Lahikainen

II

Valiokuntakäsittelyn aikana asiantuntijoita kuultaessa tulimme hyvin vakuuttuneiksi siitä, että ensi vuonna sianlihan ylituotanto saattaa kasvaa toisaalta säätelyn lepsuuden ja toisaalta kulutuksen laskun johdosta. Sianlihan tuottajien edun mukaista on, että lainsäädännöllä ohjataan jo ennakoon tuotantoa lähellä kulutusta olevalle tasolle.

Kun lisäksi valtio on supistamassa osuuttaan sianlihan vientivastuusta, joka näin siirtyy yhä enemmän maatalouden kannettavaksi, on tuo-

tannon tasapainottamiseksi välttämätöntä porastaa vientikustannusmaksua nykyistä voimakkaammin sikojen keskipainoa sääteleväksi. Tämän vuoksi ehdotamme lakiehdotuksen 7 §:ään lisättäväksi säännöksen, jonka mukaan vientikustannusmaksu olisi 150 penniä, jos ruho painaa yli 80 kiloa.

Ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta 10 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1062/90) 9 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on päivänä kuuta 1992 annetussa laissa (/92), sekä

muutetaan 1 §:n 1 momentti, 5 §:n 1 momentti, 7 §:n 1 momentti ja 29 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti ja 29 §:n 1 momentti 30 päivänä joulukuuta 1991 annetussa laissa (1668/91) ja 7 §:n 1 momentti 26 päivänä kesäkuuta 1992 annetussa laissa (562/92), seuraavasti:

1 ja 5 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

7 §

Sianlihan vientikustannusmaksu on kultakin teurastamoliikkeen harjoittajan teurastaman sian lihakilolta 30 penniä, jos ruho painaa enintään 76 kiloa, ja 100 penniä, jos ruho painaa yli 76 kiloa ja enintään 80 kiloa, ja 150 penniä, jos ruho painaa yli 80 kiloa. Viimeksi mainitut korotetut maksut eivät kuitenkaan koske emakkoa

eikä karjua. Vientikustannusmaksun perusteena oleva kilomäärä määräytyy ruhopainon perusteella.

29 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

Voimaantulosäännös

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

Helsingissä 6 päivänä marraskuuta 1992

Erkki Pulliainen

Osmo Polvinen

